

ARNHEMISCHE SCOURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Zaterdag en Zondag, is ƒ5 in de drie maanden.

DONDERDAG 2 SEPTEMBER.

De prijs der Advertentien is van een tot vijf regels, ƒ1.00, en voor elke regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen ingellegt, voor elke plaatsing.

Nederlandsche beginselen van de zestiende en zeventiende eeuw, en Nederlandsche beginselen van de negentiende eeuw.

I.

Wanneer men zijne aandacht vestigt op hetgeen nu en dan van den kant der regeringspartij zoo al wordt te berde gebracht, en op de politieke geloofsbelijdenissen let, die als zoo vele evangeliën van de zijde der behoudsmannen worden verkondigd, — vraagt men zich zelve met verwondering af, of het inderdaad in Nederland is, dat zoodanige stellingen worden voorgedragen? of de Nederlanders dan inderdaad zóó geheel onkundig zijn in de geschiedenis van hun eigen land, dat zij zoo geduldig en met zulk een onderworpen geloof stellingen kunnen hooren prediken, die lijnrecht aandruischen tegen de beginselen, waaraan wij ons bestaan als zelfstandig, onafhankelijk volk zijn verschuldigd, aan welke wij onze grootheid en onzen bloei te danken hebben, en van welke verloochening tevens het tijdvak van ons verval dagteekent?

Zeldzaam verschijnsel, inderdaad! Nederland, dat zijn aanwezen aan eene revolutie te danken heeft; Nederland, dat het eerst in Europa den strijd van het recht der volken tegen de aanmatigingen der landsvaderlijkheid durfde ondernemen; Nederland, dat het eerst de leer verkondigde, dat de onderdrukking nimmer legitiem kan zijn; dat de regeringen voor de natien en niet de natien voor de regeringen zijn, en dat de vorst, die zijne magt misbruikt om tegen een pligt door te dringen, wat de constitutie verbiedt, daardoor ook tevens den lastbrief verscheurt, welke hem aan zijn volk verbond en zich zelve de kroon van het hoofd neemt, ... datzelfde Nederland komt in de negentiende eeuw op zijne vorige beginselen terug, het verloochent zijn verleden, het huldigt de leer der absolute monarchiën en van de goddelijke roeping der koningen. De mannen van het bewind beroepen zich, bij hunne wetsontwerpen, als konde dit voor anderen eene drangrede zijn, dat zóódanig het inzicht, de meening, de wil des konings is. Vertegenwoordigers hoort men luide uitroepen, dat de natie geen recht heeft verbeteringen in het staatswe-

zen te vorderen, maar dat zij zoovele weldaden zijn, welke de kroon naar believen kan schenken of weigeren; welke men bescheiden mag afsmeeken en die men, wanneer men ze erlangt, met erkentelijkheid, als eene onverschuldigde gunst, moet ontvangen, maar niet van de regering mag afdwingen. Nauwelijks toont zich in de vergadering van hen, die gefingeerd worden het Nederlandsche volk te vertegenwoordigen, het flauwste spoor van eenigen minder slaafschen geest en lijdzame onderworpenheid, of eene gediensstige pen voelt zich genoopt, WAARSCHUWENDE woorden voor de toekomst te laten hooren, en het erkend orgaan der regering, welks artikelen, volgens het zeggen der ministers, reeds zoovele goede vruchten hebben gedragen, heijvert zich de aandacht van het publiek op die *waarschuwing* te vestigen, en den Heeren, op eene vrij ruwe en onbeschofte wijze, te kennen te geven, dat, wanneer zij het ooit in hun hoofd mogten krijgen, de begrootingen der ministers niet goed te keuren of over grondwetsherziening en verbetering der staatsinrigting niet slechts te praten, — de regering van hare zijde ook wel eens met hare *gunsten* en *weldaden* zoude kunnen ophouden en het Nederlandsche volk gaan regeren, alsof er geene grondwetten en vertegenwoordigers in de wereld bestonden. (1)

(1) In die *waarschuwendende woorden*, namelijk, van den vriend van het *Journal de la Haye*, wordt met niets minder of meer gedreigd, dan dat, wanneer de Staten-Generaal de begrootingen verwerpen, de koning zou hebben *le droit de gouverner comme il était devoir le faire devant Dieu et suivant sa conscience*; dat is dus als volstrekte alleenheerscher. Wanneer de Kamer alleen of in gemeenschap met de Eerste, de begrootingen verwerpt, verscheurt zij de grondwet, *et au même instant, la Néerlande retournerait à la situation politique de 1814, c'est à dire à l'époque où le Prince, dont on se rappelle qu'il est le successeur légal, (namelijk volgens art. 12 en volgg. der verscheurde grondwet) était investi de la plénitude de la puissance souveraine.* Het *Journal* voegt er nog bij: *On oubliait donc qu'en vertu de cette souveraineté qui ne peut jamais être atteinte par un coup d'état d'autrui, le roi avait le droit, en même temps qu'il y serait obligé, de prendre immédiatement de telles mesures qu'il jugerait nécessaires pour faire continuer la marche des affaires de l'état, et prévenir avec soin dans toutes les branches de l'administration publique une stagnation, qui serait des plus funestes.* — *On oubliait donc que, quels qu'eussent été les résultats d'un état de choses si extraordinaire et si déplorable, le roi, le cœur profondément affecté, mais en même temps la conscience parfaitement tranquille, n'eût pas hésité à les accepter, et que la responsabilité de tout ce qui aurait pu arriver, serait retombée sur ceux, qui sans raison et sans titre, auraient renversé notre édifice constitutionnel.* Bij het lezen van zulke stukken geraakt men in verzoeking, geloof te slaan aan dien 's Graven-

Dat nu dergelijke meeningen, in Konstantinopel of te Peking verkondigd, gretig, als ware woorden der wijsheid, zouden worden opgenomen, en aan hare apostelen eenen schat van paardenstaarten en paauwenveeren zouden opbrengen, of hen voor pacha's en mandarijnen doen inaanmerking komen, — is zeer begrijpelijk. Voor onmondige of onder curatele staande volken passen dergelijke theoriën zeer goed. Maar dat men in de negentiende eeuw, in een beschaafd land, in een van Europa's oudste constitutionele staten, zulke beginselen luide durft prediken, zonder dat er in het geheele land eene algemeene kreet van verontwaardiging opgaat, dit is een droevig, een zeer droevig teeken. Het moet verre met ons gekomen zijn, wanneer wij dergelijke taal met bedaardheid kunnen aanhooren of er zwijgend in berusten. Iemand, die zich straffeloos laat zeggen, dat hij een lafaard is, is een lafaard. Een volk, dat zich laat dreigen met de omverwerping der door den vorst bezworen constitutie en *swijgt*, verdient niet beter dan dat men het regere, gelijk de herder zijne schapen regeert. Misschien zal men zeggen, dat het *Journal de la Haye* geen blad is, welks redeneringen eene ernstige wederlegging verdienen, dat men dergelijke rodomontades het best met een verachtend stilzwijgend beantwoordt; dat een man van eer zich niet verwaardigt het zwaard te trekken tegen eenen bravo —; maar men vergete niet, dat het *Journal de la Haye* tevens het blad is onzer ministers; en dat, wanneer men eens den moed heeft zulke dingen te zeggen, er slechts één enkele stap meer noodig is om zulke dingen te doen.

Wij stellen ons voor, in eenige artikelen eens na te gaan, welke beginselen van regering de Nederlandsche geschiedenis ons aanbiedt.

Duitsche Berigten.

DUIJSCHLAND.

Dantzig, 24 aug. De Tschische heide heeft voor eenige dagen het koninkrijk opgeleverd. Men poogde namelijk eenen bijzonder stoutmoedigen en gevaarlijken roover te vangen, die reeds haagchen correspondent van ons dagblad, welke onlangs verzekerde, dat de redacteers van het *Journal de la Haye* inderdaad deldristige republikeinen zijn, die slechts de naam van aanhidders der onbepaalde alleenheerschappij voorhangen, om daardoor des te zekerder het huis van Oranje-populair en geheet te maken.

een gerpimen tijd het noordelijke gedeelte van den Schwetzer Krefits onveilig maakte. Den 13den dezer, togen de inwoners van onderscheidene omliggende dorpen naar een kreupelbosch; waarin de roover zich met eenige makkers verborgen had. Eenige honderde boeren met dorschvlegels, hooivorken en geweren gewapend, omringden, onder aanvoering van den hontvester en verscheidene boschwachters, de struiken en begonnen daarop eene klopjagt. Wel-dra kreeg men de beide boosdoeners in het oog, bij wie zich nog een oude landlooper gevoegd had. De onversaagde koetsier van den hontvester snelde het eerst toe en stoorde zich niet aan de waarschuwing des roovers, die een geweer met dubbelen loop op hem aulegde; een schot volgde en hij stortte zwaar gekwetst ter aarde. Een boschwachter sprong terstond voorwaarts, maar zou er ook het leven bij hebben ingeschoten; indien het geweer des roovers bij deze gelegenheid niet had gekelst; thans echter stroomden de boeren van alle zijden op den roover los, diu zij, ofschoon niet zonder moeite, overweldigden, en als het ware aan den grond nagelden, door zijn hals, armen en beenen, in te sluiten tusschen de tanden der hooivorken, welke zij in den grond staken. De tweede roover werd met minder moeite gevangen genomen, ofschoon de bevoegde magt de uiterste pogingen moest aanwenden, om beide boosdoeners aan de bloeddorst van het gemeen te onttrekken.

ENGELAND.

Londen, 29 aug. Volgens latere berigten van Montevideo zouden de Fransche en Engelsche gevolmagtigden bij Rosas hebben aangedrongen om de vaart op de rivieren van Parana en Uruguay vrij te verklaren. Rosas weigerde, en dit zou de reden van het afbreken der onderhandelingen zijn. Ook te Montevideo zijn zij niet geslaagd daar de voorwaarden van Oribe te overdreven waren. Ook zou er volgens geruchten oneenigheid tusschen de Engelsche en Fransche gevolmagtigden zijn losgebarsten en zou het Engelsche eskader vertrekken maar het Fransche nog steeds Buenos-Ayres en de andere havens geblokkeerd houden. Het schijnt, dat lord Howden de voorstellen van Rosas heeft willen aannemen.

— De openbare werken in Ierland, welke in het laatst van het vorige, en het begin van het loopende jaar zijn verordend, om de behoeftige bevolking een middel van onderhoud te verschaffen, zijn nu geheel geëindigd, en de ruim 500,000 werklieden, welke daaraan hebben deelgenomen, doch gaandeweg ontslagen zijn, vinden thans op andere wijzen, meest bij het inzamelen van den oogst en daarmede verbondene bezigheden, een middel van bestaan. Deze wijze van bestaan is echter, uit den aard der zaak, tijdelijk en niet van langen duur. Wanneer het werk bij de landbouwers zal zijn afgelopen, zullen zeer velen weder buiten verdiensten komen, en, gelijk vroeger, tot armoede vervallen en de ondersteuning van de openbare kassen inroepen. Die ondersteuning zal voortaan op eene andere wijze dan vroeger verstrekt worden; namelijk overeenkomstig de bepalingen van de onlangs door het Parlement vastgestelde nieuwe armen-wet voor Ierland, waarbij niet alleen eene nieuwe wijze van bedeling is aangenomen, maar ook een nieuwe grondslag voor de heffing der onderstands-gelden, die meer bepaald op de grondbezitters drukt. Het is te verwachten, dat de toepassing van die nieuwe armen-wet in meer dan een opzigt groote bezwaren zal ontmoeten, en hare werking wordt mitsdien met veel belangstelling te gemoet gezien. Van den kant der ministers verklaart men nu reeds, bij voorraad, als het ware tot waarschuwing van allen, die onmiddellijk daarbij betrokken zijn, dat de nieuwe wet met allen ernst moet en zal worden ten uitvoer gelegd; — dat daaraan gewis moeilijkheden verknocht zullen zijn, maar dat het gouvernement, ook in het belang van Ierland zelf, daarvoor niet zal terugdeinzen; dat de bedoelde verordeningen het meest doeltreffende middel zijn, om den toestand van Ierland te verbeteren; namelijk, door eene heilzame verandering te weeg te brengen in de bebouwing des lands, in de trekkingen tusschen de eigenaars en de eigenlijke boeren, en tevens in de levenswijze en gewoonten der arbeidende klassen, onder welke tot dus ver, tot groot nadeel zoowel van haar zelve als van het algemeen, maar al te veel zorgeloosheid heerscht.

FRANKRIJK.

Parijs, 29 aug. Men leest in den *Moniteur Parisien*: Het is waar, zoo als vele bladen mededeelen, dat de heer *Warnery* gisteren aan den procureur-generaal eene beschuldiging heeft toegezonden, bestaande uit vier brieven of rapporten van den minister van oorlog en in een résumé, maar het is niet waar, dat deze ambtenaar geweigerd zoude hebben die stukken te ontvangen, of het bevel ontvangen heeft die niet te instruëren. De beschuldiging, is ondanks haren vorm en in weerwil van al het vreemde dat zij bevat, dadelijk naar den procureur des konings verzonden, die een geregteijk onderzoek zal doen instellen over al de punten, die daarvoor, volgens de wet, vatbaar zullen zijn.

— Men zegt, dat aan een hoofd-officier van de marine, die verscheidene togten naar la Plata heeft gedaan, door de regering is opgedragen, om uit de stukken, welke het departement van de marine, over dat land bezit, inlichting te ontleenen tot het vervaardigen van een plan van aanval tegen Buenos-Ayres, dat hij aan de regering zal inleveren.

— Het gerucht loopt hier, dat de paus in een consistorie besloten heeft bij het Engelsch gouvernement een beroep te doen tegen Oostenrijk. Dit beroep zou gedaan zijn na de verzekering, welke op eene diplomatische wijze aan den Heilige Stoel gegeven is, dat het gouvernement van hare Britsche Majesteit besloten heeft de onschendbaarheid van den kerkelijken staat te doen eerbiedigen. Het doel van lord *Palmerston*, met deze toenaderingen en voorkomendheden, zou zijn, den politieken steun des heiligen vaders te verwerven, in het geval, dat Ierland der hoofdstad ongerustheid zou kunnen verwekken. Men verwacht alzoo ieder oogenblik eene Engelsehe vloot in de Adriatische zee te zien verschijnen, en spreekt meer dan ooit van het zenden van een Engelschen gezant, die voortaan bij den paus geaccrediteerd zoude zijn.

— Gisteren middag ten 2 ure is eene ongehoorde stoute diefstal gepleegd, in het op dat uur drukste gedeelte van de hoofdstad. Een oud en gebrekkig heer had aan de Fransche bank in papier en geld eene som van 14,000 franken ontvangen. Op het oogenblik, dat hij op straat kwam, zijn portefeuille en een zak vijf frankstukken onder zijn paletot tegen zijne borst drukkende, wierp een gauwdief, die hem vermoedelijk in het oog had gekregen, zich met de snelheid des bliksems op hem en ontrukte hem portefeuille en zak. De oude heer wilde hem naloopen, doch op dat oogenblik kwam een cabriolet hem van den dief scheiden, en dezen den tijd geven om te ontsnappen. Het zonderlingst is, dat de afzetterij gepleegd is in de onmiddellijke nabijheid van een schildwacht, die zelfs den tijd niet heeft gehad, om het te zien.

SPANJE.

Madrid, 24 aug. *El Clamor Publico* van heden beweert, dat het ministerie aldus is zamengesteld:

Narvaez, minister van buitenlandsche zaken en president van ministerraad; *Salamanca*, financiën; *Sotelo*, marine; *Cordova*, oorlog; *Ros de Olano*, binnenlandsche zaken; *Fahey*, gratie en justitie; *Escosura*, koophandel en openbaar onderwijs. De constitutionnele partij wordt, volgens dat blad, door dit nieuwe kabinet voorgesteld en telt nog geen do-zijn leden, terwijl het eene aanzienlijke oppositie zal ontmoeten. *La Gaceta*, *el Correo* en *el Herald* melden heden echter niets van zulk eene wijziging in het kabinet.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 30 aug. Naar men verneemt zal de terugreis van Z. M. eenige dagen vroeger plaats hebben, dat men aanvankelijk verwachtte. Z. M. zou tegen den 15den reeds alhier retourneren en daarbij de reis naar Luxemburg aannemen.

's Gravenhage, 31 aug. HH. KK. HH. de prins en prinses van Oranje hebben zich gisteren middag ten 1 ure met den spoortrein naar Amsterdam begeven, om vervolgens van daar naar Soestdijk te vertrekken, alwaar HH. KK. HH. een afscheidsbezoek bij H. M. de koningin zijn gaan afleggen. HH. KK. zullen van daar heden avond ten 6½ ure in de residentie terugkeeren.

H. M. de koningin zal op hoogstderzelver reize, door den officier van gezondheid den heer van der *Grèp* worden vergezeld.

Ook verneemt men, dat H. K. H. mevr. de prinses van Oranje, na de terugkomst van Z. M. den koning van Hoogstdezelfs buitenlandsche reis, een bezoek zal gaan afleggen te Stuttgart.

— Zaterdag den 11den sept. aanst., zal voor het prov. hof in Zuid Holland, tweede kamer, onder het voorzitterschap van den heer mr. *Philipse*, worden behandeld het hooger beroep, ingesteld door den officier van justitie bij de arrondiss.-regtbank te Gravenhage, tegen een vonnis dier regtbank van 28 juni jl., waarbij de heer *A. van Bevervoorde* niet schuldig verklaard is aan het hem ten laste gelegde feit van het boosaardig en openbaar smaden van den persoon des konings, in no. 81 van het weekblad *Asmodée*. De raadsheer mr. *Schmolck* zal in deze zaak het rapport voordragen. Het openbaar ministerie zal worden waargenomen door den advocaat-generaal mr. *Gefken*.

's Hertogenbosch, 29 aug. Men verhaalt ons, dat in de Langstraat een aardappelen dief gedacht bij zijne zaak zeer slim te overleggen door in het schoorsteen van eenen schuur, waarin eene groote hoeveelheid aardappelen geborgen was, een gat te maken, niet grooter dan om zijne hand er door te steken. De eigenaar dacht dat de ratten zijnen voorraad dunden. De knecht echter meende, dat de ratten zich wel met wat minder zouden vergenoegd hebben, doch de meening van zijnen meester bragt hem op eenen zonderling inval. Hij plaatste aan de binnenzijde van het gat een solide rattenklem en toen hij des nachts eens wilde gaan zien, of de rat gevangen was, vond hij een tweevotig dier gevangen en in de onmogelijkheid om te ontsnappen. Men liet hem daar den nacht doorbrennen en des morgens kwam de eigenaar met den knecht, elk met eene zweep gewapend, en na den gewaanden rat eene duchtige correctie te hebben toegediend, werd de klem van binnen losgemaakt en de dader kwam er ditmaal met eene geklemde hand en eenen warmen rug af. Het is te hopen dat die les voor hem niet vruchteloos zal zijn geweest.

Groningen, 30 aug. Groningen's bevrijding in 1672, op den 28sten augustus, werd ook dit jaar weder, nadat die gewigtige gebeurtenis den zondag te voren in de bedehuizen godsdienstig was gevierd, op dien dag zelve door de burgerij dezer stad herdacht door het uitsteken der vlaggen uit hare huizen. Te elf uur had er in de groote kerk een volksmuziekfeest plaats, welks opbrengst tot een weldadig doel zal worden aangewend. Eene talrijke menigte woonde hetzelve bij, die den uitvoerders allen lof deed toekomen. Openbare volksvermakeligheden hebben er echter dit jaar te dezer gelegenheid niet plaats gehad; doch in den schouwburg werd des avonds eene representatie gegeven, en in verscheidene koffijhuizen werden danspartijen gehouden, terwijl eenige andere ingezetenen zich op de groote markt met het afsteken van zwermers onledig hielden.

Arnhem, 1 sept. Tot ons genoegzen lazen wij heden in de *Kölnische Zeitung* (een blad dat door geheel Duitschland, en vooral in de Rijn-provincie in ieders handen is) een tegenhanger op het minder gunstige oordeel over het hier ter stede gevierde zangersfeest, dat wij laatstelijk hebben medegedeeld. Met meer genoegzen deelen wij daarom ook het onderstaande, uit Elberfeld geschrevene, stuk mede:

»Terwijl de bezoekers uit onze stad (Elberfeld) van het Nederrijnsch-Nederlandsche zangersfeest zich dagelijks de heerlijke uren herinneren in Arnhem doorgebracht, en de leden der liedertafel alhier besloten hebben aan het Arnhemsch *comité* een dank-adres voor de hartelijke ontvangst te zenden, lezen wij in no. 235 van de *Köln. Zeit.* een artikel, dat, zonder te gewagen van de genoegelijke zijden van het feest, alleen daarop berekend schijnt, om hetzelve in de oogen der minder goed onderrigte menigte te verkleinen. De berigtgever klaagt, dat er geene zamensmelting en *cordialiteit* tusschen de beide natiën plaats vond; hij klaagt, geene *Duitsche fideliteit* onder de zangers te hebben bemerkt; dat dit alles bij het karakter der Hollanders niet te bereiken zou zijn, wier *fatsoenlijkheid* aan eene verbroedering in den weg staat. Wij gevoelen ons van onze zijde gedrongen, tegen deze blaam op het krachtigste te protestoren, en moeten erkennen, dat wij op geen zangersfeest meer ongedwongen en meer algemeene vrolijkheid hebben gevonden, dan op het feest te Arnhem. Heeft de berigtgever in no. 235 zich niet met de Hollanders kunnen bevrienden;

dan zal dit aan zijne individualiteit hebben gelegen. De stijve terughoudendheid (*abgenlossenheit*) welke hij den Hollanders verwijt, behoort inderdaad tot een vroegeren tijd, thans, nu de stroom de menschen door elkander mengt, is bij de Hollanders sedert lang dat gebrek afgesloten, wat niet meer past bij een bedrijvig leven. In de familiën vonden wij overal hartelijkheid en liefde voor de schoone kunsten, met name voor de muziek. De muziek was tot nu toe daar in Holland niet zoo in zwang als bij ons; thans zijn het vooral de vrouwen, welke de muziek beoefenen. Verrassend waren bovendien de vorderingen, welke de Hollandsche liedertafels in de drie jaren van hun bestaan hebben gemaakt, en menige Duitsche liedertafel mag hare krachten wel ter dege inspannen om met de Hollandsche broeders gelijken tred te houden. Het besluit der liedertafels, om het volgend jaar nogmaals het feest in Arnhem te vieren houden wij volstrekt niet voor een gevolg der bemoeijingen van eenige invloedrijke personen, maar wij keuren hetzelfde goed, als geheel in het belang van het feest zelve. In Duitschland is het vieren van zulke openbare feesten niets nieuws, en dagelijks lezen wij van muziek-, zang-, schutters- en dergelijke feesten. In Holland is dat anders, waar dit feest eenig in zijne soort is, en vele Hollanders verzekerden ons met ingenomenheid, nimmer zoodanig feest te hebben bijgewoond. Van de deelneming, welke het in Holland gevonden heeft, gaven de grootsche inrigting, het prachtige feestgebouw, dat opzettelijk tot dit doel gebouwd, 65,000 gulden kostte, en de groote toevloed van vreemdelingen, blijken. Wij hebben immers ook twee jaren na elkander dit feest op Duitschen boden gevierd, waarom zouden wij het ook niet tweemaal aan Holland overlaten, te meer, daar wij de zekerheid hebben, dat, zoo de deelneming algemeener is opgewekt, ook de Hollanders in grooter aantal tot ons zullen komen. Dat de toehoorders grootendeels uit Hollanders bestonden, schijnt ons tot de zaak niet af te doen; zoo ging het mede te Gent. De groote opmerkzaamheid, met welke de toehoorders de uitvoering der zangstukken volgden, verdient vermeld, daar wij juist daaraan de geestdrift der zangers toeschrijven, en de juistheid der gezamenlijke uitvoeringen, die wij nog bij geene gelegenheid in zoo hoogen mate hebben gevonden.

Jongste nieuwstijdingen.

— De kwestie van Italië vertoont zich thans duidelijk voor ieders oog, omringd met moeilijkheden en gevaren. De Fransche regering heeft gemeend in het *Journal des Débats* de verklaring te moeten afleggen, dat zij aan geene mogendheid kan toestaan in Italië te interveeren, zonder zelve te interveeren. — Bij deze verklaring voegt het *Journal des Débats* eene beschouwing van den hoogst moeilijken aard dezer kwestie.

— Het Hof der Pairs heeft mejufvrouw *Luzy-Desportes* naar den gewonen regter verwezen; reeds nu heeft het hof openbaarheid gegeven aan de afgeleene eerste instructie.

— De inneming van Mexico door het Amerikaasche leger bevestigt zich.

Mengelwerk.

Varia.

's Gravenhage, — augustus.

De *Augsburger Allgemeine Zeitung*, van den 18den augustus, viadt in de verwerping van het wetsontwerp op het stemregt, 't welk door den heer van *Randwijck* laatstelijk aan de Kamer werd aangeboden, een nieuw bewijs, dat men tot de herziening der grondwet overgaan moet. Doch, zegt zij, 'dat is juist wat de regering vermijden wil; hetgeen haar ook tot nu toe gelukt is. In de openbare meening is de tegenwoordige staat van zaken (het regeringsstelsel en de regeringswijze des Behouds) geheel vernietigd, en dat men met het tot nog toe bestaande stelsel, als ook met een zoodanig als de regering thans voorstelde, nooit tot verbetering komen zal, zulks is bewezen. De zure appel, om door dwang eenen anderen weg te moeten inslaan, is, door de aanneming des budgets, gespaard geworden; of echter gedurende deszelfs loop niet nogtans ernstige veranderingen zullen moeten ingevoerd worden, dit is eene vraag, wier beantwoording schier aan geen twijfel onderhevig is. De aanneming der staatsbegrooting heeft een zeer

»slechten indruk in het land gemaakt; niet alleen »wegens de lasten, welke zij de natie voortdurend »oplegt, maar ook wegens de duisternis, die er nog »steeds in de financiën heerscht, en die geene juiste »beoordeeling der afzonderlijke onderdeelen toelaat. »De afsluiting der rekening over het jaar 1843, »welke, eenige weken geleden, aan de Kamer medege- »deeld werd, was met zulke gispende, om niet te »zeggen scherpe, aanmerkingen der Rekenkamer ver- »gezeld, dat deze omstandigheid alleen reeds had toe- »reikend zijn moeten om eene verwerping van onder- »scheidene hoofdstukken der staatsbegrooting tot ge- »volg te hebben.»

De *Augsburger Allgemeine Zeitung* schijnt derhalve ook nog niet bekeerd door de »vertoogen, »welke *Men* nu en dan in het Haagache *prulleblad* doet opnemen, om buiten's lands bekend te maken, dat *Men* weuscht, dat het buitenland geloove.

Eere zij Breda, eere zij aan het Ginneken, wier muzikkorpsen zich bij het vrysinnige deel der natie regt verdienstelijk maakten, door eene openbare hulde te bewijzen aan den heer *Storm*, wien de eer te beurt viel om door de kniperijen der regering en de bekrompene meerderheid der Staten van Noord-Brabant uit de Kamer te worden verdrongen. De serenade, die zij hem bragten, als politieke demonstratie beschouwd, is veelbeduidend; zij getuigt, dat ook in Noord-Brabant de bevolking zeer verschilt van de ministeriële meerderheid der Staten in de beoordeeling harer vertegenwoordigers. Aan geen enkelen der sleepdragers van den Tilburgschen bisschop, aan geen enkelen der budget-bewilligers gaf de bevolking, hetzij door eene serenade hetzij andersins, haren bijval te kennen. Aan den heer *Storm* alleen, den onafhankelijken man, den waardigen vertegenwoordiger des volks werden twee serenades, onder levendige deelneming der toegevoerde menigte, gebracht. Zoodanige politieke demonstratiën, tot nog toe vreemd in Nederland, zijn evenwel van groote waarde; zij versterken niet alleen den persoon, wien zij te beurt vallen, in zijne overtuiging, in zijne energie, in zijnen ijver, — maar zij wekken ook die van anderen op; zij sporen anderen aan om het aldus gewaardeerde voorbeeld te volgen. Van de andere zijde, zijn zij een stilwijgende blaam, geworpen op degenen, die de behoeften en belangen des volks verloochenden ten behoeve hunner eerzucht of bijzondere belangen. Het voorbeeld, thans door Breda en het Ginneken gegeven kan dus niet te zeer worden aangeprezen en ter navolging voorgesteld. Moge ook al bij sommigen eene soort van nederigheid, verlegenheid of schroomvalligheid zich aankanten tegen het ontvangen van dergelijke eerbewijzen, — men stoore er zich niet aan. Het is niet in particulier dat hem de hulde wordt bewezen, het is in zijn publiek karakter; niet zijn persoon; maar zijn gedrag juicht men toe. Het moet hem dus niet worden gevraagd of hem eene serenade of andere demonstratie van politieke aard, al dan niet aangenaam voorkomt. Ja, al mogt hij verklaren, dat zij hem onaangenaam is, men bekomme er zich niet om; want nog eens, het is niet aan zijn persoon, het is aan zijn publiek karakter dat de hulde werd toegebracht. De hoofdbedoeling daarmede is: de openbare meening nit te drukken. Zulks is nuttig; ja, zulks is noodig, bij een illusoir kiesstelsel gelijk het onze; waarbij het volk heet vertegenwoordigd te worden door personen, welke veelal door een zeer eenzijdig, soms door bijzondere belangen beheerscht kollegie, in spijt van de publieke opinie, worden gekozen.

De heer *Storm* heeft ook bij deze gelegenheid getoond een man van ombekrompen oordeel en politisch doorsigt te zijn; hij heeft zich door geen ongepaste nederigheid of kinderachtige verlegenheid laten afhouden van het aannemen der hem, of liever der aan zijn gedrag in de Kamer, toegebrachte hulde. Zoodanige goedkeuring zijner gevoelens en handelingen mogt hij niet tegengaan; want die gevoelens en handelingen, hij zelf is immers de eerste om ze als heilrijk voor de natie te beschouwen?

Hoe meer politieke demonstratiën dus, hoe beter; mits zij blijven van vreedzamen aard. Serenades, als demonstratiën van bijval, ketelmuziek als bewijzen van afkeuring, des noods ook ondergaan in *effigie*.

In de *Leipziger Deutsche Allgemeine Zeitung*, van den 16den augustus, leest men: »dat de bisschop van Gera, te Tilburg, de ziel der ultramontaasche

»partij, verkregen heeft, dat er de jesuïten, die uit »Zwitserland en andere staten mogten worden ver- »dreven, zich vrijelijk zullen mogen ophouden.» (*den freien Aufhalt für aus der Schweiz und andern Staaten etwa vertriebene Jesuiten erlangt habe*).

Zou dus daarvoor het »paleis» te Tilburg moeten dienen, welks eerste steen onlangs met zoo veel ophef gelegd is?

De titel van Vader des Volks is weinig ridderlijk noch behoudend; de hervormende paus, *PIUS IX*, heeft dien thans in welverdiend bezit.

Zou misschien voor *WILHELM II* de titel van Vader der Jesuïten weggelegd zijn?

Het nieuwe dagblad van Rome, *Il Contemporaneo*, haalde onlangs (in desselfs nummer van den 14den augustus) eene aanmerking aan van *GALLIPI*, die vooral in Nederland, waar men zoo veel waarde aan het oude, ja verouderde hecht, wel verdient te worden overwogen. Ziehier dezelve:

»De bewering, dat de oudere en ingewortelde denkbeelden de betere zijn, is onwaarschijnlijk: want »eveneens als de laatste besluiten van een mensch »voor de voorzigtigste doorgaan, en daar met de ja- »ren het oordeel toeneemt, zoo ook schijnt het, dat, »wat het menschedom aangaat, hare laatste besluiten »de gegrondste zijn.» (*GALLIPI, Pensierri Varii*.)

»Het *Journal des Débats*, van 25 augustus, zegt: »Bij de Italiaasche soevereinen, die den weg der her- »vormingen reeds ingeslagen hebben, zal men voort- »aan den koning van Napels moeten voegen. Lui- »dens een onlangs genomen besluit, heeft die vorst »de lasten, welke zijn volk het zwaarst drukken, met »name de belasting op het zout en op het gemaal, »aanmerkelijk verminderd. Deze vermindering is »zeer beduidend; zij bedraagt verscheidene millioe- »nen jaarlijks.»

Daarop deelt het genoemde dagblad het koninklijk besluit *in extenso* mede; het is gedagteekend van den 13den augustus, en treedt tevens in eenige bijzonderheden omtrent de aanzienlijke amortisatie der staatschuld, welke er in de laatste jaren plaats had, en welke de thans ingevoerde belangrijke verligting der natie gedoogde.

Geheel Europa voert hervorming in; alleen de »ridderlijke» regering van Nederland blijft halsstarrig hare misbruiken »behouden.»

De zelfzuchtige meerderheid der Staten-Generaal zit het »bedaard standvastig» toe te knikken. Wie onze belastingen niet langer kan dragen — meent zij — kan naar Noord America gaan! Jonker *PIETER »leent»* hem daartoe verlof.

Overigens vordert de onpartijdigheid, te erkennen, dat, bijaldien Napels talrijke millioenen schuld heeft geamortiseerd, dat land het onwaardebaar voordeel heeft gemist van vertegenwoordigd te worden door afgevaardigden van provinciale staten, en — vooral — door eene Eerste Kamer, »zamengesteld »uit de aanzienlijksten des lands» die daarvoor wel f3000 's jaars willen ontvangen.

Ziehier hoe bovengemeld dekreet van den koning van Napels aanvaagt:

»Bij onze troonsbestijging beloofden wij aan onze »goede en beminde volken, al onze zorg te zullen »besteden aan de verligting der belastingen en de ver- »mindering der staatschuld, welke de betreuzens- »waardige voorvallen van 1820 noodzakelijk hadden »gemaakt.

»Overeenkomstig die beloften is de vlottende schuld »van vier millioen, drie honderd vijf en veertig »duizend dukaten vernietigd geworden.

»De amortisatie der schuld van onze koninklijke »domeinen op het vaste land is getrouwlijk voortgezet; »en nadat de Anglo-napolitaasche schuld, in pon- »den sterling, gedelgd was, hebben wij daarenboven »aan de delging der staatschuld aanzienlijke sommen »besteed, bij loten afbetalende.

»De thesaurie der koninklijke domeinen op het »eiland Sicilië, heeft tevens haar werk gemaakt van »de liquidatie harer schuld jegens de particuliere »schuldeischers van den staat; een groot gedeelte der- »zelve is afbetaald, terwijl doorlopende en regel- »matige fondsen toegewezen zijn aan de definitieve »delging der schuld.

»Bovendien heeft zij de schuld van een millioen on- »cen (eene once bedraagt drie Napolitaasche dukaten) »afbetaald, alsmede die van een millioen dukaten, die »opgenomen waren ten behoeve der vervaardiging van »straatwegen, en eindelijk de 150,000 dukaten, die »ten zelfden einde waren geleend.

»Het eerste gelukkige gevolg der schulddelging is de »verligting der belastingen.»

Daarop volgen dan de bepalingen, enz. enz., welke die verligting daarstellen. — Daarbij vergelijkte men de behoudende regering van Nederland!

Ingezonden stukken.

Ik moet zeggen, wat ik meen!

Bij de discussiën dezer dagen over het regt van *placet* in onze Tweede Kamer, heeft een der sprekers, de heer *DUYMAER VAN TWIST* gezegd. (zie de *Staats-Courant* van 21 augustus 1847 no. 197, eerste bijvoegsel.)

»Maar (ik moet zeggen, wat ik meen) ik wan- »trouw al wat geestelijkheid is. Alle geestelijkheid is bemoeziek en heerschachtig, en daartegen moet

worden gemaakt. — Ik spreek niet van de individuen, want ik zoude er weten op te noemen onder de geestelijken van onderscheidene gezindheden, die ik trotsch zoude zijn onder mijne vrienden te mogen noemen, maar ik spreek van het *corpus morale* der geestelijkheid. En, wanneer ik daarvan spreek, meent dan niet, dat ik de protestantsche geestelijkheid zoude willen uitzonderen. Wilde ik dat, de geschiedenis van ons eigen vaderland, zoude mij luide en krachtig weerspreken; en ook dese dagen hebben het bewijs geleverd, dat zij niet altijd kiesch is in de middelen, die zij bezigt, tot bereiking van haar doel. Ik bedoel dien brief, die dezer dagen onder de hand aan de protestantsche leden dezer Kamer, door Amsterdamsche predikanten is gerigt en toegezonden, en dien ik meen, dat aan de katholieke leden niet is geworden. — Ik wil niet, dat men meene, dat ik hier strijde als protestant. Ik sta en ik strijde hier als vertegenwoordiger van het geheele Nederlandsche volk."

Bij het lezen dezer woorden heeft het mij grootelijks bedroefd, en gewis elken geestelijke niet minder, dat men zulke uitdrukkingen in de discussiën inmengde, die er volstrekt niet voegden. De heer DUYMAER VAN TWIST erkent zelf, dat men in de Tweede Kamer niet zit als vertegenwoordiger van de ééne of andere godsdienst, maar van het geheele Nederlandsche volk, als eene burgerlijke maatschappij. Doch moest er nu in die vergadering gesproken worden over het *placet*, dan was dit toch alleen over zulk eene zaak, die maar tegen ééne bepaalde kerkelijke magt was gerigt, en wel, tegen zulk eene, waarbij de hoogste magt berust bij één persoon, en die twee magten in zich vereenigt, eene wereldlijke, en eene geestelijke. Deze persoon wordt door zijne aanhangers en geestelijke onderdanen voor onfeilbaar en *autocraat* gehouden in de uitoefening dier dubbele magt.

Maar, wat werd er nu ook anders verwacht, dan dat men het regt van *placet* alleen daarom zoude willen gehandhaafd hebben, omdat men in ons vaderland toch waarlijk de uitoefening eener wereldlijke magt, door eenen priesterkoning van Italië, niet mag dulden, en men tevens moet waken, dat de kerkelijke of geestelijke bevelen van denzelfden aan onze Nederlandsche roomsch katholieke geestelijken, geene daden of handelingen betreffen, welke uitoefening eene onwettige inbreuk zoude maken op het regt en de vrijheid van alle hunne overige Nederlandsche medeburgers.

Maar, vormits nu de gansche discussie zich om dit punt moest bewegen, waarom de overige geestelijkheid, hetzij Israëlitische of christelijke, niet onaangeroerd en ongemoeid gelaten? waarom die beschuldigd van bemoeizichte en heerschzucht?

Maar, nu deze beschuldiging dan toch door Zijn Ed. over dit *corpus morale* is uitgesproken, zoo vragen wij, of Zijn Ed. hier geene groote geschiedkundige onroegvaardigheid begaat? Immers om eenig *corpus morale*, hetzij dan van godsdienstleeraren, of regtsgeleerden, of advocaten, of kooplieden, in hunne gebreken te laken, zal het toch wel noodig zijn, hen te oordeelen tegenover hunne tijdgenooten, jegens wie zij zich aan deze verkeerdheden zouden hebben schuldig gemaakt. En wanneer wij dan de geschiedenis laten spreken over die geestelijkheid, welke godsdienstige belijdenis het nog is, dat zij alleen moeten werkzaam zijn in de opbouw van een geestelijk rijk van waarheid, liefde, vrede en heiliging van hart en wandel, dan zal het blijken, dat in elken tijd de ziekte van bemoeizucht en heerschzucht noch uitsluitend de orde dier geestelijkheid, noch zelfs meer dan eenigen anderen stand, onder hunne tijdgenooten, heeft aangetast en besmet. maar wel, dat men zeggen moest, er waren te allen tijde, helaas, *pontifices* die tevens wilden zijn *Caesares* en omgekeerd; het was maar zoo: *Iliados extra muros peccatur et intra*.

En wat het bewijs betreft, door Zijn Ed. ontleend uit den brief van ettelijke Amsterdamsche predikanten, zoo vragen wij niet eens, of Zijn Eds. beoordeeling van dit hun gedrag wel de ware en juiste zij, nademaal die heeren *openlijk* en *algemeen*, hunne beschouwing van die zaak hebben medegedeeld; maar wij vragen, of enkele predikanten, al zijn zij uit de aanzienlijkste stad van ons land, mogen beschouwd worden als het *corpus morale* onzer protestantsche geestelijkheid uit te maken, en, of men dezelfde gevolgtrekking zoude willen wettigen tot de geheele orde van jesuiten of advocaten, waarvoor eenigen hunner even zoo iets geschreven hadden aan alle de leden der Tweede Kamer, als die predikanten, maar hetwelk de eer had van niet te behagen aan ééne enkelen hunner?

Wat het zalfe aangaat, door Zijn Ed. tot verzachting op de beschuldiging geleigd, in de woorden: »ik spreek niet van de individuen, want ik zou er weten op te noemen onder de geestelijken van onderscheidene gezindheden, die ik trotsch zoude zijn, onder mijne vrienden te mogen noemen;» ook dit had Zijn Ed. wel mogen terughouden. Immers zoude zulk eene phrase iets kunnen beduiden in het voordeel van elken waardigen geestelijke, dan moest er in stede van het, door ons onderschrapte voordeke: *ik* gelezen worden; eik mensch van beproefde en algemeen erkende rechtschapenheid, en voor het woord: *mijne*, zijne.

Ofschoon de heer DUYMAER VAN TWIST verklaart, dat hij al wat geestelijkheid is wantrouwt, zoo mag Zijn Ed. zich toch verzekerd houden, dat wij gees-

telijken, noch wederkeurig, hem wantrouwen, noch in het allerminste de edele advokaten-orde: alleen willen wij Zijn Ed., naar aanleiding zijner beschuldiging van bemoeizucht en heerschzucht, ernstig verzocht hebben, dat Zijn Ed. zich, zoo veel mogelijk, in zijne discussiën onthoude van alle ongeprovoceerde en ongefundeerde aanrandingen van den een of anderen nuttigen stand in de maatschappij, want of men er al bijvoegt, ik spreek niet van de individuen, men spreekt dan toch (wil men geenen onzin uitkramen), op zijn allerminst, van de volstreckte meerderheid dier individuen, waaruit dat *corpus morale* bestaat, want hoe zoude men het anders aan het geheele *corpus* kunnen aantijgen, maar dat hij zich liever het vertrouwen meer en meer waardig make van dat zoo zwaar belaste en toch zoo geduldig vertrouwen de volk, hetwelk hij, als deszelfs gecommiteerde vertegenwoordigt, en welks regtmatige belangen, hij, onder zwaren gelde en duren eede, geroepen is, cordaat en standvastig te handhaven, zonder menschenvrees of zucht om menschen te behagen.

Ik moet zeggen, wat ik meen.

Advertentiën.

† † † Op Dingsdag den 7den September 1847, † † des voormiddags om 10 uur, zal, te *Doesborgh*, in het *Heeren-Logement*, in het in het openbaar worden gehouden:

De gewone zesjarige VERPACHTING der, onder den huize *Dieren* gehorende BOUW- en WEIDELANDEN, aanvaardbaar op Martini eerstkomende.

Inzage van de lijst der perceelen is te bekomen ten kantore van den Notaris Mr. R. W. J. KETJEN, te *Doesborgh*, bij den Rentmeester te *Dieren* en bij den waardsman in den *Fraterweerd*.

OPENBARE VERKOOPING

VAN

HEIDEGRONDEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN DER STAD ARNHEM, zijn voornemens, op nader bekend te maken tijd en plaats, in het openbaar te verkoopen:

Ruim 398 Bunders STADS HEIDEGROND, gelegen achter het Landgoed *Sonsbeek*, tusschen *Warusborn* en *Kemperberg* en achter *Reijerskamp* en den *Lichtenbeek*, en zulks in 17 perceelen en vier massa's.

Waaromtrent nadere inlichtingen te bekomen zijn bij de Stads-Architect HEUVELINK.

HET GEMEENTE-BESTUUR VAN HERWEN EN AERDT maakt bekend, dat binnen de Gemeente *Lobith* zijn opgerigt: vier PAARDEN-, BEESTEN- EN VARKENSMARKTEN.

De *Eerste*: op den 29sten April; zullende, wanneer dese dag op eenen Zaterdag of Zondag invalt, dezelve gehouden worden des Vrijdags te voren;

De *Tweede*: altijd acht dagen na de eerste;

De *Derde*: op den 21sten October; zullende, wanneer dese dag op eenen Zaterdag of Zondag invalt, dezelve gehouden worden des Vrijdags te voren; en

De *Vierde*: altijd veertien dagen na de derde.

Dat alzoo, voor dit jaar, te *Lobith*, de eerste der Najaars-markten, zijn de *derde*, zal gehouden worden op *Donderdag den 25sten October*, en de tweede Najaars-markt, zijnde de *Vierde*, op *Donderdag den 4den November* aanstaande.

Lobith, 28 Augustus 1847.

VERKOOPING.

De notaris VAN ELBROEK, te *Nijmegen*, zal, op Vrijdag den 10den September 1847, des namiddags ten 5 ure, ten Huize van J. DAAMS, te *Lent*, op hoogen doen inzetten:

Onder Bemmelen.

10. Een perceel BOUWLAND, aan de *Karstraat* gelegen. Kadaster Sectie B, No. 124, groot 3 Bunders, 32 Roeden en 10 Ellen.
20. Een perceel BOUWLAND, naast het voorgaande gelegen, Sectie B, No. 125, groot 3 Bunders en 59 Roeden.
30. Een UITERWAARD, de *Ravensche weide* genaamd, groot 10 Bunders, 41 Roeden en 10 Ellen, te veilen in 2 perceelen en massa.

VERKOOPING VAN BENADERDE MANUFACTUREN.

De Ondernemer van Publieke Verkoopingen. C. DE BLIJ, te *Arnhem*, zal, op Dingsdag den 7den September 1847 en volgende dagen, aan het *Venduis* aldaar, verkoopen:

Eene zeer aanzienlijke partij BENADERDE MANUFACTUREN, waaronder circa 200 stukken gedrukte KATOENEN, 200 stuks NETELDOEKEN, LINNENS, ZIJDEN STOFFEN, GINGANGEN, ORLEANSSEN, DAMAST en ander TAFELGOED, enz. Des Maandags te voren te zien.

TE KOOPEN

Een FRANSCH WAGEN en een nieuw KARRETJE, gemaakt op de wijze als eene *Tilbury*. — Te bevragen bij den Heer WEIJN, in 't *Heeren-Logement*, te *Doesborgh*.

† † † Degenen, welke tot de Betrekking van † † VELDWACHTER in de Gemeente *Herwen* en *Aerdt* wenschen mede te diagen, worden uitgenoodigd, met overlegging der noodige Bescheiden, zich vóór den 12den September in persoon aan te melden, bij den heer Burgemeester te *Lobith*, en wel in den loop van den voormiddag.

Gegageerde ongehuwde Militairen hebben steeds de meeste aanspraak.

Op Zondag den 5den September eerstkomende zal het muziekgezelschap van J. F. STIPS, in het *Heeren-Logement* van den Heer J. B. NAEFF, te *Velp*, HARMONIE-MUZIEK geven, waarbij genoemde Logementhouder het niet aan de noodige ververschingen zal doen ontbreken.

Stads Schouwburg te Arnhem.

Koninklijke Zuid-Hollandsche Tooneelstukken, onder Directie van den Heer A. PETERS.

Op Donderdag den 2den September 1847:

TWEE TUDORS,

Drama in 5 bedrijven, door H. J. SCHIMMEL.

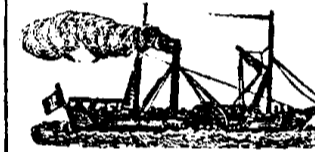
NA HETZELVE:

DE MOLENAARSTER VAN MARLY,

Blijspel met zang, Vaudeville in één bedrijf, naar het Fransch, door J. BEEMS.

Aanvang ten zeven ure.

De Heeren Abonnés worden verzocht van 9 tot 10 ure HED. plaats en te bespreken, zullende na dien tijd over dezelve gedisponeerd worden.

RIJN- EN IJSSSEL-

STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

Dienstregeling voor de maand September 1847.

Van *Arnhem* naar *Emmerik*, *Wezel*, *Dusseldorp* en *Keulen*: elken Zondag, Dingsdag en Donderdag, des namiddags om 4 uur; in correspondentie met den tweeden Spoorlijn van *Amsterdam*.

Van *Keulen* naar *Dusseldorp*, *Wezel* en *Arnhem*: elken Zondag, Dingsdag en Vrijdag, des avonds om 8 uur; in correspondentie met den derden of vierden Spoorlijn naar *Utrecht*, *Amsterdam*, *Haarlem*, *Leiden* en 's *Gravenhage*.

Van *Arnhem* naar *Doesborgh*, *Zutphen*, *Deventer*, *Zwolle* en *Kampen*: elken Maandag, Woensdag en Zaterdag, des morgens om 11 uur; na aankomst van den eersten Spoorlijn van *Amsterdam*.

Van *Kampen* naar *Deventer*, *Zutphen*, *Doesborgh* en *Arnhem*: elken Zondag, Dingsdag en Donderdag, des morgens om 3 uur; in correspondentie met den derden Spoorlijn van *Arnhem* naar *Utrecht*, *Amsterdam*, *Haarlem*, *Leiden* en 's *Gravenhage*.

* * G. VAN ELDIK THIEME heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

I. DE KAARTEN van Mlle. LE NORMAND, van *Parijs*, uitgegeven door de Erfgenamen CHATOZ.

De Handleiding met de Kaart in étui kost 60 Cents.

II. SAMMLUNG der Schönsten Grabmäler in Baustyl des Mittelalters für Bildhauer, Steinhauer, Baumeister und Eisengiesereien. Heft 1. f. 120. Monatlich erscheint ein Heft.

III. DR. W. C. H. STARING, OVER DE OPRIGTING EENER NEDERLANDSCHE HOOGESCHOOL VOOR DEN LANDBOUW. 40 Cents.

Deze belangrijke Brochure is, behalve bij den Uitgever ook te bekomen: *Amsterdam*, BORLEFFS, BAKKENES, VAN KESTEREN; *Alkmaar*, VAN VLOTEN; *Amelo*, SOMMERS; *Alphen*, VAN WERKHOVEN; *Amersfoort*, GEBR. TAATS; *Assen*, VAN GORCUM; *Breda*, BROESE C.; *Culemborg*, VAN LANGVELD; *Deventer*, BROUWER; *Doesborgh*, MONGERS EN ZON; *Doetinchem*, RAADGEEF; *Dordrecht*, BLUSSÉ EN VAN BRAAM, PIETEN; *Goes*, KLEEUWENS EN ZON; *Gorinchem*, STOKHUIZEN; *Gouda*, VAN BENTUM EN ZON; 's *Hage* FUHRI, VAN HOOGSTRATEN JR. VAN STOCKUM; *Groningen*, OOMRENS, SCHIERBEEK, ROELFSEMA; *Haarlem*, KRUSEMAN, LOOSJES; *Harderwijk*, WEDDING; 's *Bosch*, PALIER EN ZON; *Hoorn*, GEBR. VERMANDE; *Kampen*, VAN HULST; *Leeuwarden*, ECKHOFF; *Leiden*, VAN DER HOGK, VAN DEN HEUVEL; *Medemblik*, VED. VERMANDE; *Middelburg*, VAN BENTHEM EN JUTTING; *Nijmegen*, THIEME; *Rotterdam*, VAN BAALLEN EN ZONEN, VAN GOGH, KRAMERS, NIJGH; *Schiedam*, GOUDE; *Schoonhoven*, VAN NOOTEN; *Sneek*, HOLTKAMP EN ZONEN; *Tiel*, CAMPAGNE; *Utrecht*, SCHELTEMA, VAN TERVEEN EN ZON; *Vlissingen*, MESTDAGH; *Wageningen*, TIBOUT; *Winterswijk*, HOFFMAN; *Zalt-Bommel*, NOMAN EN ZON; *Zutphen*, THIEME; *Zwolle*, BOELEN, TJEENK WILLINK.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 1 Sept. 3 El 0 Palm 5 Duim; gew. 23 D. gev. 0 D.

Te *Arnhem*, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.